

DRAGOMIR BABIĆ

KNJIŽEVNICI I PUBLICISTI (I DRUGI PROTAGONISTI PISANE RIJEČI I KULTURNI RADNICI) PROFESORI I ĐACI SENJSKE GIMNAZIJE

Dragomir Babić
Pedagoški fakultet Rijeka

UDK:930.85(497.13):929
Izvorni stručni članak
Ur.:1989-07-20

Senjska gimnazija dala je značajan doprinos hrvatskoj i jugoslavenskoj književnosti i kulturi, posebice kao inspirativan i djelotvorni faktor izgrađivanja kulturnog identiteta grada Senja i šireg prostora oko njega, u prvom redu na području dijela Hrvatskog primorja i Like. Nema li broj njenih profesora i đaka potvrdio se na političkom, društvenom i kulturnom polju u procesu borbe hrvatskoga naroda za svoju nacionalnu slobodu i protiv tuđinskih nasrtaja na prostore njegova egzistiranja. To je naročito došlo do izražaja na planu književnosti i pisane riječi uopće, počam tamo od glagoljaša, Pavla Rittera Vitezovića, pa sve do buntovne i slobodarske poezije jednog od najvećih hrvatskih pjesnika Silvija Strahimira Kranjčevića i drugih istaknutih hrvatskih književnika rodom iz Senja i onih protagonista pisane riječi, koji u novonastalim uvjetima djeluju i u konačnijem vremenu.

Senjska gimnazija kao škola osvjedočenih zavidnih reputacijskih dosega odgojno-obrazovnog karaktera i opće i humanističke kulture u hrvatskom i jugoslavenskom kontekstu, od njenih najdavnijih strukturnih anticipacija, pa sve do današnjeg Cetra odgoja i usmjerenog obrazovanja »Vladimir Čopić« (i Sjemeništa u Senju, koji je osim vjerske dimnezije morao u prošlosti imati i određeno nacionalno i kulturno značenje) dala je nedvojbeno evidentan i dragocjen doprinos hrvatskoj i jugoslavenskoj književnosti i kulturi. Ona je time i te kako doprinijela izgrađivanju kulturnog identiteta grada Senja, potvrdivši još jednom poznatu činjenicu, kako svaka škola nema samo svoje puko, isključivo odgojno-obrazovno značenje, već je istodobno i kreativno rasadište kulturnog djelovanja na određenom prostoru. Njeno ogromno nacionalno i kulturno značenje protezalo se i na širi prostor Hrvatskog primorja u prvom redu, Like i drugih naših hrvatskih krajeva, pa i Jugosla-

vije, budući da su u nju dolazili đaci i iz najudaljenijih krajeva naše zemlje. Senjska gimnazija je nadahnuto i konstruktivno ozračivala svoje đake i profesore hrvatskim, slavenskim nacionalnim osjećanjem, što je bilo naročito važno u onim prošlim vremenima, kada su nezajažljivi tuđinski imperijalizmi posezali za našim krajevima i kada je trebalo svjesno i ljubomorno čuvati svoju nacionalnu slobodu i pravo svog naroda da egzistira i unapređuje totalitet svoga življenja. I u sudbonosnim danima drugoga svjetskoga rata napredni senjski gimnazijalci i drugi omladini (Vlade Knifić i drugovi), u teškim uvjetima fašističke okupacije i ustaške strahovlade opredjeljuju se za narodnu revoluciju predvođenom Komunističkom partijom Jugoslavije, kao što Senjska gimnazija danas pod oficijalnom etikecijskom odrednicom Centar odgoja i usmjerenog obrazovanja »Vladimir Čopić«) djelotvorno obrazuje i odgaja mlade ljude u duhu samoupravnog socijalizma i opredjeljenja za avnojsku, Titovu Jugoslaviju.

Nije zacijelo lako nanizati sve istaknutije đake i profesore Senjske gimnazije, što su se tako rezonantno potvrdili u političkom, društvenom, ekonomskom, kulturnom, znanstvenom i javnom životu hrvatskog i jugoslavenskog naroda (ovaj napis se bavi isključivo protagonistima iz oblasti književnosti i publicistike, što stvara nemale teškoće pri njihovoj fiksaciji, budući da je teško mehanički odijeliti u određenom pojedincu djelovanje književnika i publicista od njegova djelovanja političara, znanstvenika, profesora i kulturnog radnika u raznim društvenim područjima).

Sl. 67 — Maturanti Senjske gimnazije s prof. Ivom Kovačevićem u parku Art, 1950.

Imena profesora i đaka Senjske gimnazije, što se ovdje nižu ne vrednuju se (to uopće nije cilj ovog napisa), nego se samo preciziraju isključivo na razini osnovnih informacijskih naznaka, ponekad zbog neadekvatnih podataka i na razini nepotpunih informacijskih natuknica. Njihov cilj nije da se iscrpno predoči nečiji književni opus, popis svih njegovih radova, još manja literatura o njemu. O nekome će se možda u kvantitativnom smislu predočiti više redaka, mada objektivno znači daleko manje od onog, čije će značenje biti konciznije naznačeno, jer je inače toliko opće poznat, pošto se nastoje identificirati svi oni, koji su današnjim naraštajima malo poznati ili čak sasvim nepoznati. Stanovitu nedoumicu izazvat će među nekima i činjenica, da neki Senjani i ne samo oni, nikad nisu bili bilo đaci bilo profesori Senjske gimnazije (npr. Milan Ogrizović i još neki drugi), za koje se pretpostavlja, pa čak i sigurno vjeruje da su to bili, kao što će opet drugi biti veoma iznenađeni kad saznaju da neki to jesu, mada o tome prethodno nisu nikad čuli. Neće biti precizirano niti to, kada su vremenski polazili Senjsku gimnaziju, koliko su u njoj razreda polazili ili završili, da li su na njoj maturirali, što će isto važiti i za profesore, što su službovali na Senjskoj gimnaziji. Riječ će biti svakako i uvijek o đacima i profesorima Senjske gimnazije, no samo iznimno zbog značajnije kulturne uloge nekih pojedinaca rodom iz Senja ili vezanih za Senj, bit će fiksirani i neki studenti Sjemeništa u Senju i bogoslovi, čak i neki pisci koji su školu polazili izvan Senja, no koji su objektivno toliko bili u orbiti senjskog kulturnog identiteta, što će svaki

Sl. 68 – Učenici Senjske gimnazije, pitomci u Dačkom domu (Ožegovičianum) 1946. g.

čitatelj lako zamijetiti, odnosno prezentacijom informacijskih činjenica bit će na to, ad hoc, upozoren.

Istini na volju, bit će određenih manjkavosti i pri fiksaciji nekih pisaca i publicista, budući da naši pisani enciklopedijski izvori iz starijih vremena nisu iz objektivnih, odnosno iz ovih ili onih razloga na razini adekvatne informacijske preciznosti, iako su de facto još uvijek od kapitalnog značenja (u njima ponekad nisu navedene godine smrti nekih protagonista pisane riječi, jer su ovi tada još bili živi, kao i druge manjkavosti, odnosno u koječem su ovi izvori dragocjenih podataka danas nepotpuni i zastarjeli, kao što je to slučaj u knjizi Milana Grlovića: Album zaslužnih Hrvata XIX stoljeća, I-III, 1989-1900 i u nekim drugim izvorima, iz kojih crpimo i dan-danas toliko korisnih podataka). Ponekad ima i takvih, što su bili daci ili profesori Senjske gimnazije, no o kojima jedva da se nešto znađe, a nije nemoguće da netko od njih bude nehotice i izostavljen, mada to najmanje zaslužuje, pa će naknadno predočene primjedbe i druge dopune biti rado primljene (poradi nedostatnosti ovog dokumentarija može se desiti, da netko bude predočen, u ovom pogledu istaknutih imena Senjske gimnazije, a da nije ničim vezan za Senjsku gimnaziju na temelju kakvog netočnog podatka).

Ovaj pregled imena daka i profesora Senjske gimnazije bit će predstavljen abecednim redom, što je uobičajeno u poslu ovakve vrste. Naravno da je neophodno, da i u ovoj uvodnoj napomeni apostrofiramo neke dake i profesore Senjske gimnazije (koji će u ovom pregledu biti nanizani inače zajedno sa drugima), a koji su toliko značajni za identifikacijski dignitet naše hrvatske kulture u najširim relacijama, kao što je to npr. Pavao

IV. razr. kr. real. gimn. senjske 1900 1901.

Ritter Vitezović (Senj, 1652 – Beč, 1713), književnik, povjesničar i političar, autor čuvenog djela »Croatia rediviva« (1700), »Senjčice« u kojoj je opjevano junaštvo Senjana na moru, leksikona »Lexikon Latino Illyricum« i jedan od preteča ilirskog preporoda, koji formalno nije bio đak čak ni antipacijske strukture kasnije Senjske gimnazije, no školovali su se u svome rodnom mjestu slavni učenici Senjske gimnazije: genijalni buntovni i slobodarski pjesnik i jedan od najvećih pjesnika hrvatske i jugoslavenskih pjesnika uopće Silvije Strahimir Kranjčević (1865 – 1908); »minijaturni i melankolični hrvatski Balzac (Ivo Frangeš)« Vjenceslav Novak (1859–1905); hrvatski realistički pisac Josip Draženović (1863-1942); čuveni pisac i književni kritičar najevropejskijeg određenja hrvatske književne moderne Milutin Cihlar Nehajev (1880-1931); buntovni antikonformistički pisac i prvi naš književni avangardist Janko Polić Kamov (1886-1910) i jedan od najvećih hrvatskih književnih povjesničara Mihovil Kombol (1883-1955) profesor na Senjskoj gimnaziji. Sigurno je da se u ovu plejadu senjskih velikana mora uvrstiti Vladimir Čopić – Senjko (1891-1939), sudionik oktobarske revolucije i jedan od najistaknutijih jugoslavenskih komunista i revolucionara, najkonkretniji borac za pobjedu radničke klase i socijalizma i proslavljeni komandant XV. internacionalne brigade u španjolskom građanskom ratu. Nekadašnji đaci Senjske gimnazije i danas doprinose unapređivanju našeg kulturnog i znanstvenog života. To svakako važi za prvog pravog Senjanina, što se tako visoko uzvio u vrh naše hrvatske i jugoslavenske znanosti, briljantnog znanstvenika, filologa par excellence Milana Moguš (1927), redovnog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, tajnika Razreda za filološke znanosti ove Akademije, kao i za jednog od naših najvećih književnih kritičara i književnih teoretika, briljantnog i vrhunskog slaviste-rusologa Aleksandra Flakera (1924), izvanrednog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Od onih pak nekadašnjih senjskih gimnazijalaca, što su ostali da žive i kulturno djeluju u svome rodnom gradu Senju obavezno se mora spomenuti ambicioznog i radišnog Antu Glavičića (1931), profesora i glavnog urednika »Senjskog zbornika«, u čijih se ni manje ni više nego petnaest brojeva mnogo poradilo na valorizaciji polivalentnog kulturnog identiteta grada Senja, što je neprijeporno kulturni čin neprocjenjive vrijednosti. Nije ni potrebno naglasiti, kako Senjska gimnazija, njeni profesori i đaci danas moraju da idu i dalje tragom svoje slavne i sadržajne prošlosti.

In ultima linea, Senj i Senjska gimnazija može se s razlogom podičiti tolikim hrvatskim književnicima i publicistima, što su značenjem i porukama svojih kreativnih ostvarenja proslavili prostor, koji ih je nadahnuo, da svestrano unapređuju svoj hrvatski narod kome pripadaju. Veliki hrvatski pjesnik Silvije Strahimir – Kranjčević to je reljefno iskazao u svojoj pjesmi »Senju-gradu«: SVA TI PROŠLOST SLAVE BAJKA, (VJEČNOG TRAJA I PAMETI), što se u biti podudara sa smislom riječi: »I PROŠLOST JE NEŠTO ŠTO SE DOGODITI TREBA, A BUDUĆNOST JE ODAVNA ODREĐENA (Thomas Stearns Eliot, The Family Reunion, I,3)«. Da se nanovo identificiraju nekadašnji đaci i profesori Senjske gimnazije, to činimo posebice zbog mladih naraštaja, što nasljeđuju ove bogate sadržajne prinose njenog djelovanja, kako bi ostvarivali još djelotvorniju sadašnjost i budućnost, a na što nas potiče poruka latinske izreke VERBA VOLANT, SCRIPTA MANENT!

ANIĆ PERIŠIN, Mića (Mićo, Milan), pjesnik i političar (Krasno, 1889 – Krasno, 1932). Potječe iz seljačke obitelji. Osnovnu školu je pohađao u Krasnom, a gimnaziju u Senju i Karlovcu, gdje je 1908. maturirao. Studij prava započeo je u Zagrebu, a završio u Pragu i doktorirao 1913. Prvu pjesmu »Vječnost« objavio je u »Prosvjeti« (Zagreb, 1913). Pjes-

me (Uskočki soneti, Hrvatskoj, Naši sokolovi, Banova kosa i dr.) objavljivao u časopisima »Prosvjeta«, »Književne novosti«, »Omladina«, »Savremenik«, »Osa« i »Južni pregleđ«.

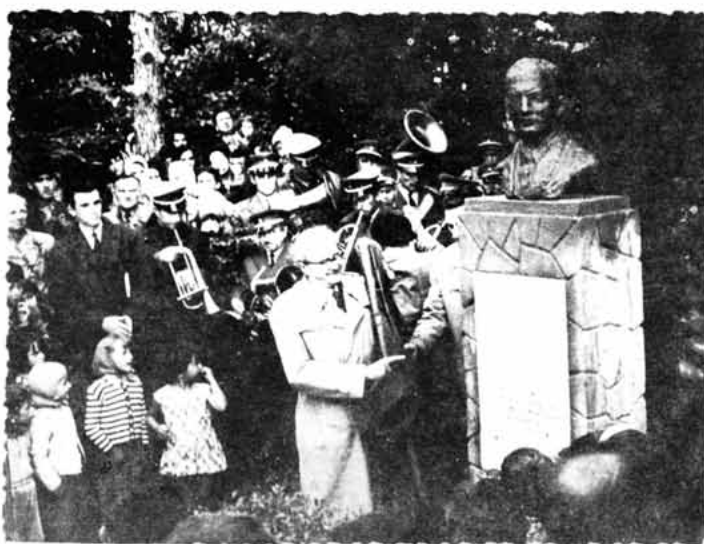
BABIĆ FERDINAND (Ferdo), pisac (Ravna Gora, 1827 – Ravna Gora, 1894). Završio bogosloviju u Senju. Babić je bio pristaša ilirizma. Pisao pjesme s rodoljubivom tematikom, prigodnice, balade, te crtice i pučke pripovijesti iz primorskog života.

BABIĆ MIROSLAV (FRIDRIH), politički i vjerski pisac (Senj, 1872 – Grobnik, 1906). Bogoslovske nauke završio u Senju. Pisao u »Katoličkom listu«, »Hrvatskoj« i »Novom listu«.

BACH VJEKOSLAV, publicist i političar (Rujevac, 1854 – Klanac Ljupča kod Plaškog, 1871). Osnovnu školu pohađao je u Jasenovcu i Ogulinu, a gimnaziju u Senju. Studij prava završio je na Kr. pravoslavnoj akademiji u Zagrebu. Bio je suradnik lista »Herivat« i urednik lista »Hrvatska«. A.G.Matoš objavio je u počast Kvaternika i Bacha pjesmu »Epitaf bez trofeja«.

BENAC JOSIP, pisac (Mrkopalj, 1893 – Ogulin, 1961). Osnovnu školu pohađao je u Mrkoplju, gimnaziju u Sušaku i Senju. Pisao je pjesme intimne i rodoljubne motivike konvencionalna izraza te crtice s naglašenom vjerskom poukom u časopisima (»Obitelj«, »Luč«, »Hrvatska prosvjeta« »Hrvatska duša«, »Hrvatska straža« i dr).

BINIČKI FRAN, pjesnik i prozni pisac (Mašaluk kod Gospića, 1875 – Lički Osik, sredinom 1943). Pučku školu završio u Ličkom Osiku, gimnaziju u Gospiću, a bogosloviju u Senju i Innsbrucku, gdje je i doktorirao. Imenovan je prefektom senjskog »Ožegovićanuma« i profesorom crkvene povijesti i kanonskog prava na bogosloviji. Pisao je pjesničke biografije, pjesme i pripovijetke, rodoljubne, religiozne i povijesne tematike, fol-

Sl. 69 – Otkrivanje spomenika književnika M.C.Nehajeva u parku Art, prigodna riječ književnika Gustava Krkleca godine 1961.

klorne crtice, putopise, autobiografske zapise, kulturnopovijesne, političke i polemičke članke. U Senju je pokrenuo »Pučku knjižnicu«.

BONEFAČIĆ KVIRIN KLEMENT. Rodio se u Baški. Pučku školu završio u Baški i Kukuljanovu, gimnaziju u Senju i Rijeci. Bogoslovne nauke u Gorici i Beču Tajnik Staroslavenske akademije u Krku. Urednik časopisa »Acta curiae« i lista »Pučki prijatelj«. Kao Hrvat nepoćudan austrotalijanašima bježi u Senj 1920. godine. Napisao životopis Antuna Parčića.

BUDISAVLJEVIĆ BUDE (Prijedorski), pisac (Bjelopolje kod Korenice, 1843 – Zagreb, 1919). Osnovnu školu i gimnaziju polazi u Senju i Rijeci. Zagovornik sloge Hrvata i Srba. Osnivač narodne seoske pripovijetke kod Hrvata (»S ličke grude«, »Iz starog zavičaja« i »Iz mojih uspomena« i dr.).

CHUDOBA DINKO rodio se u Senju 1885., umro u Zagrebu 1959. U Senju polazio osnovnu školu i nižu gimnaziju. Magistar farmacije, novinar, poznat pod pseudonimom »Vragoba«. Urednik više enigmatskih i humorističkih listova.

CIHLAR MILUTIN (NEHAJEV), književnik i publicist (Senj, 1880 – Zagreb, 1931). Gimnaziju polazio u Senju i Zagrebu, kemiju studirao na Sveučilištu u Beču, gdje je 1903. doktorirao. Služio je kraće vrijeme na Gimnaziji u Zadru i tu je od 1905. pokrenuo časopis »Lovor«. Godine 1905 – 1906 radi u uredništvu »Obzora«, 1907. u uredništvu tršćanskog »Balkana«, od 1909. je asistent na Gospodarskom učilištu u Križevcima. Prešavši 1911. u Zagreb, posvećuje se novinarstvu i književnosti, neko vrijeme je proveo kao novinski dopisnik u Parizu, Beogradu i Pragu. Pripadao je krugu modernista u kojemu je zauzimao istaknuto mjesto. Javljao se dramama, pripovijetkama i romanima. Razvio je obilan kritičarski rad: godinama je pisao u zagrebačkim dnevnim listovima »Jutarnji list«, »Obzor« i »Agramer Tagblatt«, dramske, operne i kazališne kritike i druge tekstove. Napisao izvrsni ogled o Janku Leskovaru (1909). Najbolje mu je beletrističko djelo, roman »Bijeg« (1909) o dekadentnom hrvatskom intelektualcu, povijesni roman »Vuci« (1928) i zbirku novela »Veliki grad« (1919). Jedan je od najobrazovanijih hrvatskih pisaca i briljantni hrvatski intelektualac evropejskog određenja, u vremenu u kojem je živio i djelovao.

CIHLAR VATROSLAV (SLAVKO), publicist i politički radnik. Rodio se u Senju 1896. gdje polazi osnovnu školu. Polazio nautičku školu u Bakru. Aktivan je član nacionalne revolucionarne omladine, te organizator dačkog štrajka u Bakru 1912. godine. Godine 1916. dolazi u Zagreb, gdje ulazi u redove socijalista-ljevičara. Nominalni je vlasnik narodnog časopisa »Plamen«, u kojem objavljuje članke. Godine 1919. prisustvuje, uz Vladimira Čopića Kongresu ujedinjenja kao član Hrvatsko-slavonske demokratske stranke. Među prvima stupa u SKOJ, radeći na njegovu organiziranju. Osnivač i urednik Nakladnog zavoda »JUG« sa Antunom Barcom. Bio je angažirani kulturni i društveni radnik. Bavio se publicistikom i prevodenjem marksističke literature, dopisnik socijalističkih listova iz Francuske i Italije. Umro je u Rijeci 1967.

ČOPIĆ VLADIMIR (SENJKO), revolucionar, politički radnik i publicist (Senj, 1891 – negdje u SSSR-u 1939). Pučku školu i gimnaziju završava u Senju. Bio student Pravnog

fakulteta u Zagrebu, gdje se ističe kao napredan omladinac. Godine 1914. je mobiliziran u vojsku, a 1915. sa svojim vodom pada u rusko zarobljeništvo. Aktivan je sudionik oktobarske revolucije. Godine 1918. za vrijeme boravka u Moskvi je jedan od glavnih osnivača jugoslavenske komunističke grupe boljševika. Poslije povratka u domovinu izložen progonima od strane režima. Jedan od osnivača Nezavisne radničke partije (komunista). Bio je član CK KPJ, urednik »Borbe«, komunistički poslanik i angažirani partijski novinar. Godine 1925. mora ilegalno napustiti zemlju i otići u SSSR. Ponovno je član CK KPJ i njegov opunomoćeni član predstavnik u Kominterni. Godine 1936. partijski je inženjerski stručnjak u KP Čehoslovačke. Godine 1937. odlazi u Španjolsku da se bori protiv fašizma. Ističe se u borbama kao slavan komandant XV. internacionalne brigade. Početkom 1939. vraća se u SSSR, odnosno u Moskvu, gdje nestaje u staljinističkim čistkama. Čopić je jedan od najistaknutijih jugoslavenskih komunističkih revolucionara, daroviti teoretičar, publicista i prevodilac marksističke literature.

ČRNČIĆ IVAN, povjesničar. Rodio se u Polju kod Dobrinja 1830. Osnovnu školu polazio u Dobrinju, a gimnaziju u Rijeci i Senju, teologiju u Gorici i postigao doktorat teologije u Beču. Marljivo proučava hrvatsku literaturu i starine. Dopisni član JAZU. Pisao članke za »Neven« i slovenske »B Novice«. Uživao visoku reputaciju borbenog rodoljuba i pisca. Umro je 1897.

DEVČIĆ VIRGIL, odvjetnik i publicist (Senj, 1858 – Zagreb, 1902). Osnovnu školu i gimnaziju završio u Senju, pravo u Zagrebu i Grazu. Napisao više članaka iz oblasti literature.

DRAŽENOVIĆ JOSIP, književnik (Stajnice kod Jezerana, 1863 – Zagreb, 1942). U Senju polazi pučku školu i gimnaziju, a pravo u Zagrebu. Radio kao sudac u Senju, Novom Vinodolskom, Vrbovskom, Bakru, Gospiću i Perušiću. Objavio »Crtice iz hrvatskog života«, »Iskrice«, »Crtice iz primorskoga i malogradskega života«, »Povijest jednog vjenčanja« i dr. U svojim književnim djelima opisivao gorovitu Liku, Senj i senjske primorske motive. Jedan od predstavnika realizma u hrvatskoj književnosti.

FIAMIN IVAN, pisac (Škrbtiči kod Volovskog, 1883 – Rijeka, 1890). Gimnaziju polazi u Rijeci, a teologiju u Senju i Beču. Djelovao u Senju kao profesor na gimnaziji i bogosloviji. Bavio se književnošću i prevodio s talijanskog i francuskog jezika

FLAKER ALEKSANDAR (Bialystok – Poljska, 1924), književni povjesničar i kritičar. Osnovnu školu završio u Zagrebu, gimnaziju polazio u Zagrebu i Senju. Aktivni sudionik NOB-e. Studij slavistike završio je u Zagrebu 1949. godine. 1954. doktorirao je s tezom »Pravaštvo i ruska književnost«. Obradjuje teme iz ruske književnosti XIX i XX. stoljeća i hrvatske književnosti istoga razdoblja s naglašenim zanimanjem za teorijsku problematiku književne povijesti i primjenom komparativnih metoda. Jedan od osnivača tzv. zagrebačke književnoteorijske škole. Glavna djela: »Suvremeni ruski pisci«, »Stilovi i razdoblja« (sa Zdenkom Škrebom), »Književne poredbe«, »Proza u trapericama«, »Poetika osporavanja«, »Ruska avangarda« i dr. Izvanredni je član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i počasni član Mađarske akademije znanosti.

GLAVIČIĆ ANTE, povjesničar umjetnosti i znanstvenik (Senj, 1931). Osnovnu školu polazio u Senju i Kutini, gimnaziju u Senju, arheologiju i povijest na Filozofskom fakul-

tetu u Zagrebu. Bio direktor Muzeja u Pazinu (1956-58). Od 1961. djeluje u Senju u svojstvu direktora Gradskog muzeja Senj i konzervatora. Utemeljitelj i glavni urednik »Senjskog zbornika« u čijih petnaest brojeva je obrađen značajni dio prošlosti Senja i šire okolice, odnosno starije i novije prošlosti. Osobno istraživao arheološko-povijesnu i konzervatorsku problematiku Senja i šire okolice i mnogo doprinio sagledavanju senjske prošlosti i ustrojenju dokumentarija o njoj. Do sada objelodanio više desetaka znanstvenih, stručnih i drugih priloga, kao i turističkih vodiča. Najznačajniji rad »Arheološka istraživanja Senja i šire okolice (u više nastavaka) i dr. Veoma zaslužan za svestrano unapređivanje kulturnog života grada Senja u svim područjima.

GRŠKOVIĆ MATIJA, profesor. Rodio se 1835. u Vrbniku. Gimnaziju završio u Senju. Počeo studirati teologiju, no osposobio se za nastavnika srednjih škola. Profesor i ravnatelj gimnazije u Osijeku, Rijeci, Požegi itd. Veliki rodoljub. Napisao je mnogo crtica u »Vijencu« i »Pobratimu«. Umro je 1916.

GRÜNHUT GAVRO, knjižar i nakladnik (Senj, 1849 – Beč, 1906). Izučio knjigotiskarstvo kod A. Lukšića. U Karlovcu radio u Gajevoj tiskari. U Zagrebu knjižar i nakladnik. Izdavao na Sušaku »Hrvatsku vilu« a sa Augustom Harambašićem »Novine slobode«, odnosno pravaško glasilo »Sloboda«. Istaknuti rodoljub.

HIKEC ANTUN, publicist. Rodio se u Vrankovcu kod Krapine 1882. Gimnaziju završio u Senju, a studirao na Sveučilištu u Zagrebu i Pragu. Kao napredni srednjoškolski profesor surađuje u časopisima »Hrvatski đak«, »Savremenik«, »Zvono«, »Sutla«, »Bosanska vila« i »Kritika« pišući novele, eseje, studije i kritike. Napisao roman »Tajni pohod«. Naginjao naturalizmu.

JEŽIĆ MIROSLAV, publicist (Novi Vinodolski, 1892 – Novi Vinodolski, 1972). Osnovnu školu završio u Novom, gimnaziju polazio u Senju i Sušaku. Pisao u Supilovu »Novom listu«. Napisao »Razvoj turizma u Novom Vinodolskom« (Novi, 1963).

KABALIN DAVID (VINODOLSKI), književnik (Novi Vinodolski, 1918). Osnovnu školu završio u Novom Vinodolskom, gimnaziju polazio u Senju i Sušaku, studirao pravo u Zagrebu i završio šumarski fakultet u Zagrebu. Književnim radom počeo se baviti još 1935. godine. Dosad objavio knjige: »Naša beseda«, »Jadri, brode, široko ti more«, »Kolo mažurane«, »Zač nan je noćaska jadra otvoriti«, »Pivanja i govorenja«, »Na moru rumen« i »Moj grad kameniti«. Pjesme su mu uvrštene u razne antologije, a objavljivao je književne priloge u mnogim časopisima, listovima i publikacijama. Aktivan sudionik NOB-e. U toku NOB-e na jednom od brodova Flotile NOVJ (PČ 3) bio je urednik glasila Flotile »Naša beseda«, kada je i napisao poznatu pjesmu »Drveni brodovi« i pjesmu »Mornari«, koja je kasnije postala neslužbena mornarska himna, kao i više pjesama, proznih sastavaka i igrokaza.

KABALIN NIKOLA, publicist (Novi Vinodolski, 1890 – Rijeka, 1978). Osnovnu školu polazio u Novom Vinodolskom, gimnaziju u Senju i Sušaku, a građevinski fakultet u Budimpešti. Aktivno surađivao u Supilovom »Novom listu«, »Politici« i drugim jugoslavenskim listovima. Više vrijednih priloga ostalo je u rukopisu, odnosno zasad neobjavljeno.

KOMBOL MIHOVIL, književni povjesničar i prevodilac (Niš, 1883 – Zagreb, 1955). Bribirac po porijeklu i osječanju. Gimnaziju završava u Senju, a Filozofski fakultet, s doktoratom u Beču. Profesor na Senjskoj gimnaziji šk. god. 1908/1909. Jedan od najvećih hrvatskih književnih povjesničara, prevodilac, sastavljač antologija, pisac studija i eseja. Kapitalno mu je djelo »Povijest hrvatske književnosti do Preporoda«, a od brojnih prijevoda ističe se njegov prijevod Danteove »Božanstvene komedije«.

KOSTREŃIĆ IVAN, profesor i bibliotekar. Rođen je u Crikvenici 1844. Gimnaziju polazio u Senju, u Pešti završio teologiju 1866, u Beču filozofiju (slavistiku i povijest) 1868. Od 1868. radi u Dvorskoj biblioteci u Beču; uz to predaje hrvatski jezik na Vojnoj akademiji (Theresianum). Godine 1875 – 1911. ravnatelj Sveučilišne knjižnice u Zagrebu, zgrada Sveučilišne knjižnice, sagrađena 1912-13, u mnogome je plod njegovih dugogodišnjih nastojanja. U Beču se bavio književnom poviješću; otkrio je i u izboru izdao »Pjesme Frana Krste Frankopana« i objavio dragocjenu građu za proučavanje hrvatskog protestantskog pokreta. Umro 1924.

KOŠČAK IVAN, prepošt i književnik. Rođen u Beli kod Varaždina 1851. U »Ožegovićianumu« završio gimnaziju. Pisao različite članke i druge priloge. Umro 1915.

KOVAČEVIĆ IVAN, profesor. Rodio se u Smiljanu 1883. Gimnaziju polazio u Gospiću i Senju, a Sveučilište u Zagrebu. Napisao među ostalim tekst »Neki prigodni pjesnici hrvatski iz Slovenije pod konac 18. i početak 19. stoljeća. Umro 1915.

KOVAČEVIĆ MIROSLAV, pjesnik i pisac za djecu (Osijek, 1945 – Donja Zelina, 1977). Osnovnu školu i gimnaziju završio u Senju. Radio kao učitelj u područnim školama Liškovac, Vratnik i dr. Vrlo rano je počeo pisati. Od relativno za njegove godine života dosta objelodanjenih književnih priloga, valja apostrofirati knjige »Zlatni derdan«, »Kad su miševi mačke prosili«, »Bio jednom jedan« i »Senjski puntapet«. Ovu posljednju pjesničku zbirku smatraju najljepšom zbirkom pjesama, što je napisana na senjskoj čakavici. Njegovu osvjedočenu pjesničku darovitost i daljnji razvoj kao pjesnika, prekinula je nažalost njegova prerana smrt.

KRANJČEVIĆ SILVIJE STRAHIMIR, pjesnik (Senj, 1863 – Sarajevo – 1908). U svome rodnom gradu Senju završava pučku školu i gimnaziju. Koncem 1883. odlazi u Rim na Collegium Germanico – Hungaricum, gdje ostaje samo šest mjeseci. Iz Rima se vraća u Zagreb, gdje je 1886. položio ispit za učitelja građanskih škola i bio postavljen za nastavnika trgovačke škole u Mostaru. Ubrzo je bio premješten u Livno, pa u Bijeljini i opet u Livno. Bio je suradnik i urednik književnog časopisa »Nada« u Sarajevu, godine 1904. postao je školski nadzornik, ali je na intervenciju nadbiskupa Stadlera premješten na trgovačku školu. Od dačkih dana piše pjesme, novele i kritike. Prva Kranjčevićeva pjesnička zbirka »Bugarkinje« objelodanjena je 1885. u Senju. Objelodanio je još »Izabrane pjesme« (1898), »Trzaji« (1902) i posmrtno su mu objavljene i »Pjesme« (1909). Kranjčević je jedan od najvećih hrvatskih i jugoslavenskih pjesnika uopće, određena anticipacija A.G. Matoša i Miroslava Krležje. Njegovo buntovništvo i slobodarstvo učinilo ga je buntovnim, revolucionarnim pjesnikom u doslovnom smislu te riječi. U svojim buntovnim rodoljubnim i socijalnim pjesmama, zatim antiklerikalnim, filozofskim i u onima u kojima se kritički osvrnuo bilo na naivne, neprosvijecene bilo tuđincu podložne Hrvate, iskazao je rezolutnu težnju za nacionalnom slobodom i socijalnom pravdom u kontek-

stu nacionalne sudbine svoga hrvatskog naroda, ali i univerzalnu, trajnu i općeljudsku težnju za slobodom u svim područjima ljudskog života, nagovijestivši socijalizam kao pretpostavku za izgradnju jednog čovječnijeg i pravednijeg društva. Po lucidnosti svojih spoznaja u svojim pjesmama, Kranjčević je nedvojbeno anticipator socijalnog bunta u nas i najžešći kritičar građanskog društva u Hrvatskoj i uopće, pa po tome i po svemu onome što je projicirao u svojim pjesmama pojam je korifeja napredne misli u nas, briljantni analitik tragizma hrvatske nacionalne sudbine u vremenu u kojem je živio i književno djelovao.

Sl. 70 – *Veliki hrvatski pjesnik
Silvije Strahimir
Kranjčević*

Silvije Strahimir Kranjčević.

KRASOVIĆ MILAN, profesor. Rodio se u Tršću u Gorskom kotaru. Gimnaziju je završio na Rijeci, Sveučilište u Zagrebu. Pisao je razne članke. Sastavio je s dr. Livadićem prvi štampani katalog učiteljske knjižnice Senjske gimnazije. Službovao u Koprivnici, Senju i Zemunu. Pisao je popularnu »Pučku knjižnicu«, što je izlazila u Senju, a izdavao ju je Fran Binički.

KRIŠKOVIĆ VINKO, pravnik i književnik, Senj, 1861 – Zürich, 1952). Pučku školu i gimnaziju polazi u Senju, a studij prava u Zagrebu i Beču. Bio sveučilišni profesor. Pisac stručnih radova i esejista, ali i izvrсни prevodilac kazališnih djela. Jedan od naših najboljih prevodilaca Shakespearea. Za vrijeme drugoga svjetskoga rata emigrirao u Švicarsku.

KRMPOTIĆ DAVORIN, pisac. Rođen u Veljunu 1867. Osnovnu školu završio u Senju, gimnaziju polazio u Senju i Karlovcu, a bogosloviju u Zagrebu i Sjemeništu u Senju. Pisao feljtone i eseje iz hrvatske povijesti. Zaslužan je za preporod glagoljice u senjskoj biskupiji.

KRMPOTIĆ NEDA (FREUNDLICH), publicista (Senj, 1921 – Zagreb, 1974). Osnovnu školu polazila u Senju, Gimnaziju u Senju. Diplomirala Društvene znanosti na Višoj političkoj školi »Đuro Đaković«. Aktivni sudionik NOB-e. Bila delegat na II. kongresu USAOJ-a u Drvaru. Suradivala u »Vjesniku« i u dnevnim listovima i časopisima. Bila veoma nadareni publicista i angažirani društveni radnik.

KUHAČEVIĆ MATEŠA ANTUN, književnik (Senj, 1699 – Zagreb 1772). Završio gimnaziju na Rijeci, filozofiju i pravo u Grazu, a Vojno-tehničku akademiju u Beču. Bio kapetan galije i zastupnik senjske općine u Beču. Zbog jednog svog latinskog spisa, u kojem je branio prava Senja od krajiške vojne uprave, bio je osuđen na doživotnu robiju. Proveo u austrijskim zatvorima preko dvadeset godina, a pušten je uoči smrti, tj. 1722. Pisao stihove o tragizmu hrvatske nacionalne sudbine, koji imaju više dokumentarno nego umjetničko očitovanje.

KVATERNIK EUGEN, političar (Zagreb, 1825 – Rakovica, 1871). Gimnaziju je polazio u Zagrebu i Rijeci, filozofiju studirao u Zagrebu, teologiju (dvije godine) u Senju i Zagrebu. Napustivši studij teologije, studirao je pravo i pedagogiju u Pešti 1844-46, položio učiteljski i advokatski ispit (1847 i 1848), a od 191851. odvjetnik u Brodu na Kupi. Organizator Rakovičke bune. Važan je njegov Dnevnik (sačuvao pet sveski rukopisa).

LIVADIĆ BRANIMIR (WIESNER), književnik (Samobor, 1871 – Zagreb, 1949). Osnovnu školu polazi u Samoboru, gimnaziju u Zagrebu, Varaždinu, Senju i Karlovcu, a filozofiju u Zagrebu. Doktorirao je u Beču 1895. Pisao je pjesme, pripovijesti i književne kritike. Najortodoksniji zagovornik doktrine artizma u razdoblju hrvatske književne moderne. Urednik časopisa »Savremenik« (1907 – 1919) i »Hrvatska revija« (1928-1929).

MAGDIĆ MILE, gimnazijski ravnatelj i povjesničar. Rođen 1847. u Ogulinu. Gimnaziju završio u Senju, a Sveučilište u Grazu. Bio profesor Senjske gimnazije. Napisao između ostalog »Život i djela Senjanina Mateše pl. Kuhačevića, hrvatskog pjesnika XVIII. vijeka«.

MAHULJA IVAN, pisac. Rođen u Vrbniku 1862. Osnovnu školu polazio u Vrbniku, četiri razreda gimnazije u Senju i učiteljsku školu u Koprju. Pisao pripovijesti u »Hrvatskoj vili« i »Našoj slogi«.

MANDIĆ FRANJO, liječnik i kulturni radnik. Rođen u Mihotićima u Kastavštini 1850. Polazio gimnaziju u Senju i na Rijeci, a medicinu u Grazu i Pragu. Podupirao narodne i kulturne ustanove. Bio suradnik »Naše sloge«. Umro je 1924.

MANDIĆ MATKO, političar i publicist (Mihotići u Kastavštini, 1849 – Trst, 1915). Gimnaziju polazio u Senju i Rijeci. Bogosloviju studirao u Gorici i Trstu, a prirodne znanosti u Pragu. Bio urednik »Naše sloge« u Trstu. Bavio se publicistikom.

MANOJLOVIĆ GAVRO, profesor i pjesnik (Zadar, 1856 – Zagreb, 1939). Gimnaziju polazio u Senju, Karlovcu i Zagrebu. U Zagrebu i Beču studirao povijest, zemljopis i klasičnu filologiju, a doktorirao u Beču. Akademik i predsjednik JAZU. U mladosti se bavio i književnošću. Pisao je pjesme u »Vijencu«, »Javoru« i »Nadi«.

MANZONI ALOJZIJ, profesor. Rodio se u Rijeci 1855. Učio bogosloviju u Zagrebu i Senju. Bio profesor filozofije na Zagrebačkom sveučilištu. Jedan od prvih u nas, što su tu mačili Dantea.

MAŽURANIĆ BOGOSLAV, liječnik i političar (Novi Vinodolski, 1865 – Novi Vinodolski, 1918). Polazio gimnaziju u Senju i Rijeci, a medicinu studirao u Grazu i Beču. Bavio se i publicističkim radom. Jedan od protagonista hrvatsko-srpske koalicije. Prijateljvao i surađivao sa Franom Supilom, lingvistom Aleksandrom Belićem i drugim uglednim hrvatskim i srpskim političarima i kulturnim radnicima.

MAŽURANIĆ MILUTIN, odvjetnik i književnik (Novi Vinodolski, 1871 – Novi Vinodolski, 1957). Gimnaziju je polazio u Senju i Sušaku, a pravo u Zagrebu i Grazu. Napisao knjižicu »Matija Mažuranić«, brat pjesnika i bana, 1927. »Brodski dnevnik Novigrada (neobjavljeno)« »Novljansko kolo« i više tekstova publicističkog karaktera. Veliki ljubitelj novljanske narodne pjesme i drugih narodnih običaja.

MOGUŠ MILAN, filolog i sveučilišni profesor (Senj, 1927). Osnovnu školu i gimnaziju je završio u Senju. Filozofski fakultet završio je u Zagrebu, gdje je i doktorirao. Redovni je profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Vrhunski je znanstvenik u domeni filologije, dijalektologije, povijesti jezika i kompjuterske konkordancije proučavanja književnih tekstova. U množini znanstvenih djela (oko 150 znanstvenih i stručnih radova) najznačajniji su »Današnji senjski govor (1966)«, »Fonološki razvoj hrvatskog jezika (1970)«, »Čakavsko narječje (1979)«, »Antun Mažuranić (1978)«, »Salo debeloga jera Save Mrkalja (1983)«, »Križanićeva hrvatska gramatika (1984)«. Redovni je član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i tajnik Razreda za filološke znanosti, što je najviši znanstveni rang, koji je ikada postigao jedan autohtoni, pravi domaći Senjanin. Mogušev je doprinos razvoju hrvatske i jugoslavenske filologije ne samo nedvojbena, nego krajnje znanstveno akribičan i impresivan.

NOVAK VJENCESLAV, književnik (Senj, 1859 – Zagreb, 1905). Otac porijeklom Čeh, iz Kraljevog Gradca, majka Senjanka. Pučku školu i dva razreda gimnazije završio u Senju, nižu realku u Gospiću, peti razred i učiteljsku školu u Zagrebu. Pet godina bio učitelj u Senju, zatim je 1884. pošao u Prag, na konzervatorij, gdje je boravio tri godine učeći orguljanje i teoriju glazbe. Od 1887. predavao glazbu na zagrebačkoj učiteljskoj školi. Pisao udžbenike iz glazbene teorije. Istakao se i kao kompozitor. Najplodniji i najobuhvatniji hrvatski realistički pripovjedač i romansijer, odnosno hrvatski realistički pisac. Opisivao Senj i njegove probleme, Podgorje, hrvatski građanski i malograđanski svijet izopćenih i obespravljenih. Najznačajniji su mu romani i pripovijetke: »Posljednji Stipančići«, »Pod Nehajem«, »Pavao Šegota«, »Tito Dorčić«, »Fiškalova ispovijed«, »Pod-

gorka«, »Podgorske pripovijesti«, »Pod prijekim sudom«, »Iz velegradskog podzemlja«, »U glib«, »Nezasitnost i bijeda«, »Nikola Baretić«, »Dva svijeta« i dr. Novak je ustvari pjesnik patnje, uvijek na strani unesrećenih, pouzdan registrator krupnih društvenih promjena, što su potresale Hrvatsku zadnjih nekoliko desetljeća 19. stoljeća. Novak je prema mišljenju književnog povjesničara Ive Frangeša, u svojim književnim djelima »obuhvatio sve slojeve i pojave našeg društva potkraj 19. stoljeća«.

ORŠIĆ MATIJA (NIKOLA), kanonik i pisac. Rodio se u Vrbniku 1947. Završio gimnaziju u Senju i bogosloviju u Gorici. Pisao je satiričke podlistke u »Našoj slogi« i surađivao još u više listova. Borac za opstanak Hrvata u Istri.

OŽEGOVIĆ MIRKO, biskup i pisac (Vinarac kod Križevaca, 1776 – Senj, 1869). Nakon studija prava stupio u sjemenište i 1801. postao svećenik. Obnavlja Senjsku gimnaziju 1839. i njen je direktor do 1850. Osniva čitaonicu i knjižnicu (1835), gradsku glazbu (1842), amatersko kazalište (1857) i konvikt »Ožegovićianum«. Energично se bori za hrvatski jezik u gimnaziji i za izdvajanje Senja iz Vojne krajine. Bio je bogoslovski pisac i protagonista ilirskog preporoda u Senju, Hrvatskom primorju i Lici.

PALČIĆ BORIS (CASKIN), pjesnik (Novalja, 1929). Polazio je gimnaziju u Senju i Zagrebu i Višu ekonomsku školu, ugostiteljskog smjera. Piše pjesme, igrokaze, humoreske i novinske članke. Od godine 1954. kada je u »Novinama mladih« objavio prve pjesme, surađivao je u raznim jugoslavenskim novinama i časopisima, mahom pjesmama. Godine 1986. objavio je knjigu »Sve nevere ljubav čepa... (Sabrane pisme)«.

PAVELIĆ MILAN, pjesnik (Serdari, (Kriví Put), 1878 – Zagreb, 1939). U Krivom Putu završava pučku školu, gimnaziju u Senju, te bogosloviju u Zagrebu. 1924. stupio u isusovački red. Pjesme je počeo pisati veoma rano, još kao đak. Njegove pjesme su mahom duhovnog sadržaja, pa ga se razložno može smatrati najboljim hrvatskim duhovnim pjesnikom. Posebnu vrijednost ima njegova zbirka »Ja ljubim podnevni ljetni žar«, koju je 1976. objavio Josip Badalić. Bio je urednik »Narodne prosvjete« i njene »Zabavne knjižnice«.

PAVELIĆ RIKARD (RIKICA), publicista (Zabukovac – Krmpote, 1924). Osnovnu školu polazio u Krmpotama i gimnaziju u Senju. Diplomirao je visoku upravnu školu u Zagrebu. Aktivni sudionik NOB-e. Intenzivno surađuje u novinama baveći se povjesnim temama. Objelodanio knjigu »Bunjevci« (Zagreb, 1973).

PAVLETIĆ KRSTO, profesor i književnik (Draga kod Sušaka, 1863 – Zagreb, 1919). Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, gimnaziju na Rijeci, a Sveučilište (klasična filologija) u Zagrebu. Kao gimnazijski profesor služio u Zagrebu, Gospiću, Požegi, Srijemskoj Mitrovici i Senju (1898-1906 i 1911-1912). Pisao pjesme, drame, novele, prikaze i studije. Pisao filološke, literarno-historijske članke iz područja slavistike i latinske filologije.

PASCHER ERNEST, profesor. Rođen u Slavanskom Brodu 1870. Polazio gimnaziju u Osijeku i filozofiju u Beču. Bio ravnatelj gimnazije u Senju. Napisao tekst »Goethe i narod. poezija Hrvata i Srba« i dr.

PETROVIĆ STEVO, publicist. Rodio se u Jezeranama kod Brinja 1863. Polazio gimnaziju u Senju i Osijeku. Slušao u Zagrebu klasičnu filologiju i pravo. Novinar. Bio suradnik sušačke »Slobode«, »Obzora« i drugih listova.

POLIĆ JANKO (KAMOV), književnik (Sušak, 1886 – Barcelona, 1910). Osnovnu školu polazio je u Sušaku, gimnaziju u Sušaku i Senju. Za vrijeme pokreta 1903. zatvoren je bio u Zagrebu 3 mjeseca. Živio je kao putujući glumac, agent, novinar. Počeo je pisati veoma mlad i ostavio je veliki broj pjesama, novela, putopisa, eseja i kritika po raznim novinama i revijama (»Novi list«, »Zvono«, »Pokret«, »Savremenik«, »Obzor«, »Hrvatski dak« itd. Posebno je izdao pjesme »Ištupana hartija«, (1907), »Psovka« (1907), drame »Na rođenoj grudí« (1907), »Tragedija mozgová« (1907). U rukopisu ostalo je nekoliko drama i veliki roman »Isušena kaljuža«. Zbirka njegovih kozerija i feljtona izašla je 1913. pod nazivom »Časkanje«. U novije vrijeme objelodanjena su sva njegova književna i publicistička djela. Polić je bio osebnji anticipator avangardizma u hrvatskoj književnosti i jedan od najoštrijih kritičara hrvatskog građanskog društva u prvom desetljeću 20. stoljeća u kontekstu njegove individualne, ustvari, po karakteru, temperamente anarhističke pobune protiv svega postojećeg. Zbog svoje otvorenosti i revolucionarnosti protiv svega i svačega, on je bio uvijek simpatija mladih naraštaja.

POTOČNJAK FRANJO, političar i publicist (Novi Vinodolski, 1862 – Zagreb, 1932). Gimnaziju završio u Senju 1882, pravne nauke u Zagrebu, Sudac, odvjetnik, član Stranke prava, narodni zastupnik u Hrvatskom saboru i žestoki kritičar režima, posebno khue-

Sl. 71 – Senjska luka u ledu, gat sv. Marija Art oko godine 1925.

novštine. Član Jugoslavenskog odbora. Urednik više listova. U mladosti se bavi beletristikom. Pisao crtice i putopise.

RAČKI FRANJO, povjesničar i političar (Fužine, 1828 – Zagreb 1894). Pučku školu polazio u Fužinama, gimnaziju i prvu godinu bogoslovije u Rijeci i Varaždinu (do 1846), filozofiju u Zagrebu gdje je proveo cijelo vrijeme revolucije 1848/49, a zatim nastavio studij teologije u Beču do 1852, kada je u Senju zaređen za svećenika. Godine 1955. položio doktorat teologije i do 1857. predavao u senjskom sjemeništu crkvenu povijest i kanonsko pravo. U mladosti bio usvojio ideje ilirskog pokreta i ostao im vjeran do kraja života. Pisao publicistiku i uzdizao ju na razinu znanstvenih rasprava. Uredio 26 svezaka »Starina (JA), a u »Radu« JA objelodanio brojne rasprave iz medievistike, odnosno uključio hrvatsku medievistiku po metodama njena rada, u tok suvremene povijesne nauke: Pisao je pjesme, što su ostale u rukopisu neobjavljene, rasprave i putopise, crtice. Priređivač niza djela sa životopisima za ediciju »Stari pisci hrvatski«.

RADETIĆ IVAN, književnik i profesor (Senj, 1835 – Senj, 1914). Završio je osnovnu školu, gimnaziju i teologiju u Senju, a klasničnu filologiju u Pragu. Službovao je kao profesor na gimnazijama u Osijeku, Vinkovcima i Senju. Pisao je filološke i literarno-historijske članke u »Književniku«, »Radu JA«, »Vijencu« i u Programima gimnazije osječke i senjske. Posebno je izdao »Pregled tradicionalne književnosti Hrvata i Srba«.

RADOŠEVIĆ JAKOV, odvjetnik i pisac. Rođen u Mrkoplju 1851. Polazio gimnaziju u Senju, pravo u Beču i Zagrebu. Napisao prvu preglednu radnju o Kvaternikovoj buni u almanahu »Hrvatska«.

ROGIĆ PAVLE, profesor i filolog. Rođen u Sv. Jurju 1891. Osnovnu školu polazio u Sv. Jurju, gimnaziju u Senju, filozofiju u Zagrebu. Bio profesor gimnazije u Senju. Aktivni sudionik NOB-e, intenzivno radio na rječniku objavljujivao znanstvene radove u »Senjskom zborniku« i drugim časopisima.

RORAUER JULIJE, sveučilišni profesor i dramatičar (Senj, 1859 – Zagreb, 1913). Svršio je gimnaziju u Senju, a pravne nauke u Zagrebu. Kazališni kritičar u »Obzoru«. Napisao drame: »Maja«, »Olinta«, »Naši ljudi« i »Sirena«.

SARKOTIĆ JOSIP, gimnazijski ravnatelj. Rođen u Sincu 1860. Završio gimnaziju u Senju, filozofiju u Grazu. Napisao između ostalog više referata o književnim djelima.

SLAMNIK LJUDEVIT, profesor (Karlobag, 1827 – Split, 1909). Gimnaziju i bogosloviju završio u Senju. Učitelj i vjeroučitelj, profesor i direktor Riječke hrvatske gimnazije. Napisao više zbirki crkvenih molitvi i pjesama, te radove o pjevanju i glazbi u crkvi.

STANIŠIĆ KREŠIMIR, pjesnik (Senj, 1938). Gimnaziju završio u Senju, a Pedagoški fakultet u Rijeci. Piše poeziju senjskom čakavštinom, pripovijesti i humoreske. Dosad je objavio zbirke pjesama »Moja mirina« i »Obrazi«, a zastupljen je i u dvije antologije (Suvremeno dijalektalno pjesništvo Primorja i Podravine, Rijeka-Koprivnica, 1980 i Čakavsko pjesništvo XX stoljeća, Rijeka, 1987).

STARČEVIĆ ANTE, političar i publicist (Žitnik kod Gospića, 1823-1903). Gimnaziju završava u Zagrebu, filozofiju studirao u Zagrebu, a teologiju u Senju, odakle ga je biskup Mirko Ožegović poslao u sjemenište u Peštu, gdje je 1846. obranio doktorat filozofije. Godine 1848. vratio se u Senj, prekinuvši studij teologije. Vatreni ilirac. Zbog svojih političkih ideala bio proganjan i zatvaran od režima. S Eugenom Kvaternikom osnivač i vođa Stranke prava. Od 1879. do 1884. surađuje u sušačkoj pravaškoj »Slobodi«. Bavio se intenzivno i publicističkim radom.

STARČEVIĆ ŠIME, pisac (Žitnik, 1784 – Karlobag, 1859). Školovao se u Varaždinu, Zagrebu i Grazu, a teologiju završio u Senju. Izvjesno vrijeme bio gimnazijski nastavnik u Senju. Veoma obrazovan. Autor je više vrsnih filoloških rasprava. Kao filolog zalagao se za štokavski književni jezik ikavskog izgovora. Maršal Marmont pozvao ga je u Ljubljanu za urednika službenog lista »Telegraphe officiel de provinces Illyrienes« (list je izlazio na četiri jezika: francuskom, talijanskom, njemačkom i hrvatskom jeziku, koje je sve izvrsno znao). Pisao filološke članke i druge tekstove.

ŠULJIĆ JOSIP JUGO (Zadar, 1918-Klana, 1944), pjesnik i književnik. Osnovnu školu završio je u Rabu, a gimnaziju je polazio u Senju, Zagrebu i Krku. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Član KPJ od 1939. angažirano djelujući u komunističkom pokretu. Pristupa NOP-u 1941. godine, zbog čega biva još u ljetu 1941. od strane talijanske okupatorske vlasti uhapšen s grupom rapskih omladinaca i upućen u internaciju u Italiju, u kojoj ostaje sve do kapitulacije fašističke Italije, kada uspostavlja vezu s talijanskim komunistima i zajedno sa njima bori se protiv Nijemaca. Godine 1944. vraća se u domovinu i biva neko vrijeme angažiran pri OK KPH Rijeka, da bi potom na osobni zahtjev kao borac otišao u partizansku brigadu »Vladimir Gortan«. Poginuo je kod Klane 1944. godine. Šuljić je bio nadareni pjesnik i književnik napredne orijentacije. Za života objelodanio je pjesničku zbirku »Poema dobrom danu« (Zagreb, 1940), dok su mu u rukopisu ostale pjesničke zbirke »Jonio« i »Kroz valove«. U njegov spomen objelodanjena je knjiga »Josip Jugo Šuljić – Pjesnička djela« (Rab – Rijeka, 1988), što su je priredili Goran Bujić, Josip Vidas i Mihael Sobolevski.

ŠPORED ĐURO MATIJA, pisac (Karlovac, 1795 – Rijeka, 1884). Jedan od preteča hrvatskog narodnog preporoda. Osnovnu školu završio u Karlovcu i Kiseku u Mađarskoj, gimnaziju u Zagrebu i Senju. Filozofiju i medicinu je završio u Beču. Pisao je drame i napisao roman »Strast i bludnja«. O njemu su pisali sa simpatijom Franjo Marković i August Šenoa.

TURIĆ MIRKO, pjesnik. Rodio se u kuli Turića u Kaniži 1852. Sinovac pjesnika Jurja Turića. Završio gimnaziju u Senju i Rijeci. Pisao je prozne i pjesničke sastavke i surađivao u više časopisa. »Šteta ga je, velika šteta!«, pisao je o njemu u nekrologu August Šenoa. Umro 1879.

VITEZOVIĆ JOSIP (IVAN), biskup. Rodio se u Vrbniku 1806. Osnovnu školu i nekoliko razreda gimnazije završava u Krku, u Senju dovrši humaniora, u Gorici filozofiju, u Beču teologiju, gdje stječe i doktorat. Borac za hrvatski jezik i hrvatsku prosvjetu i kulturu.

VITEZOVIĆ PAVAO (RITTER), književnik i povjesničar. (Senj, 1652 – Beč, 1713). On je istaknuto ime hrvatske znanosti, kulture i književnosti. Više je povjesničar nego pjesnik. Njegovi predci su njemački doseljenici što su došli u Senj, a koji su zbog ratnih zasluga primili plemstvo i grb. Nakon završene pučke škole i latinske gimnazije Vitezović uči u Zagrebu, a zatim odlazi na studij filozofije u Rim. Vraća se u domovinu, radi kod polihistorika Valvasora u Kranjskoj. Piše pjesme, marljivo uči povijest i zemljopis, zanima se za heraldiku, topografiju, bakrorestvo. Jedno vrijeme je i zastupnik grada Senja. Nakon 1691. vraća se u Zagreb i tu osniva prvu hrvatsku tiskaru u banskoj Hrvatskoj. Godine 1699. postaje stručnjak za povijest i zemljopis u tada osnovanoj mješovitoj komisiji, koja radi na utvrđivanju granice s Turskom. Oko 1701. ponovo dolazi u Zagreb, ostaje bez zaposlenja, odlazi u Beč gdje moli pomoć i tu, teško bolestan i usamljen, umire 1713. Iz Vitezovićeva stvaralaštva izdvajaju se »Kronika«, »Croatia rediviva«, »Stemmatographia« – o ilirskim grbovima, »Plorantis croatiae saecula duo« – epopeja o borbi hrvatskog naroda protiv Turaka i Mlečana, »Srbia illustrata« – prva sustavno napisana povijest Srbije, »Odiljenje sigetsko«, »Sybilla« i rječnik »Lexikon latino-illyricum«. Bio je u Hrvatskoj prva učena glava u vremenu, u kojem je živio i djelovao. Iskazivao je slavenko rodoljublje, a vrlo je zaslužan za hrvatski jezik, hrvatsko tiskarstvo i povijest.

VLAHOVIĆ NIKOLA, publicista. Rodio se u Senju 1863. Gimnaziju polazio u Senju i Rijeci, pravo u Grazu, Beču i Zagrebu. Od rane mladosti bavio se beletrističkim radom.

Sl. 72 – Učenici Senjske gimnazije – pitomci konvikta »Ožegovićanum«, oko 1925. godine

Suradivao pod pseudonimom N.M. u »Hrvatskoj vili« i »Balkanu«, a kasnije i u »Novom listu«. Umro 1910.

VOLARIĆ FRANJO, kanonik i književnik. Rodio se u Vrbniku 1850. Završio telologiju u Senju. Suradivao u »Danici ilirskoj«, »Zori dalmatinskoj« i u drugim listovima. Umro 1877.

VONČINA IVAN, javni radnik i publicist (Novi Vinodolski, 1827 – Zagreb, 1885). Osnovnu školu završava u Novom Vinodolskom, gimnaziju u Senju i pravo u Zagrebu. Stekao zasluge za organizaciju Zagrebačkog sveučilišta i Nautičke škole u Bakru. Izdavao listove »Sviet«, »Novi Pozor«, »Zatočnik« i »Branik«.

VUČIĆ ROKO, biskup. Rodio se u Kraljevici 1851. Škole završio u Senju, zatim u Zavodu sv. Jeronima u Rimu, zaređen u Germanicumumu 1874. U mladim danima se bavio pisanjem, posebice nabožnim pjesništvom.

VUKELIĆ LAVOSLAV, književnik (Gornji Kosinj, 1840 – Sveti Križ, 1879). Gimnaziju završio u Senju 1897. Ban Ivan Mažuranić imenovao je Vukelića tajnikom podžupani-je u Križu. Kao šesnaestogodišnji mladić piše pjesme, koje objavljuje u spomenici »Lada« 1862. Njegov glavni rad vezan je za »Vijenac«, u kojemu je izašla većina njegovih pjesama i pripovijedaka. Zastrta turobnom slutnjom prerane neminovne smrti njegova je kasna poezija mračna. Pripovijesti Vukelićeve uklapaju se tematski u krug hajdučko-turske novelistike i u njima Vukelić se približava realističkom pisanju.

Sl. 73 – Učenici Senjske gimnazije ispred »Ožegovićanuma« oko 1920. godine

VUKSAN STJEPAN, književnik. Rodio se u Lasinji 1873. Učio teologiju u Senju. Napustio ju je i završio filozofiju u Beču i Zagrebu. Bio nastavnik i u Senju. Pisao pjesme i druge književne tekstove.

VUKUŠIĆ STJEPAN, književnik i filolog. Rodio se u Stinici kod Senja 1931. Pjesnik i prozaik. Završio gimnaziju u Senju. Filozofski fakultet u Zagrebu, gdje je i doktorirao. Predavao hrvatski jezik u Krčkoj gimnaziji, a sada na Pedagoškom fakultetu u Puli. Prvu prozu »Oproštaj« objavio je 1953. Od 1956. javlja se prozom, pjesmama, zapisom i esejima. Objavio prozu »Burobran«, »Uskraćena blagost« i knjige pjesama »Da život ne pogaziš« i »Svijet pod Listincem« i dr. Suradivao u časopisima »Dometi«, »Istarski mozaik« i dr.

ZANINOVIĆ VICE, profesor i književnik (Stari Grad, 1905 – Zagreb, 1986). Slavistiku studirao na Filozofskom fakultetu u Beogradu i Skoplju. Profesor na Senjskoj gimnaziji (1933 – 1936). Aktivni sudionik NOB-e. Godine 1943. bio direktor prve partizanske gimnazije u Otočcu. Predavao srpsku književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Bavio se književnom poviješću i pisao književne eseje i druge tekstove o hrvatskim i srpskim piscima.

BABIĆ DRAGOMIR (autor ovog priloga), književni povjesničar i kritičar (Novi Vinodolski, 1931). Osnovnu školu završio je u Novom Vinodolskom, gimnaziju je polazio u Senju (1946 – 1948) i Zagrebu. Filozofski fakultet je završio u Zagrebu, gdje je i doktorirao. Redovni je profesor Pedagoškog fakulteta u Rijeci, gdje predaje noviju hrvatsku književnost. Objavio jednu knjigu i više od 60 znanstvenih i stručnih radova. Glavni radovi: »Humanistički antikonformist (Život i rad Frana Vladimira Mažuranića)«, »Antun Barac o piscima Hrvatskog primorja i Istre«, »Tragičnost čovjekove sudbine u Balzacovom književnom djelu« i dr.

Sl. 74 – Dr. Vuk Krajač, počasni konzervator grada Senja, vizionar senjskog gospodarskog napretka i arhitektonske valorizacije kulturne baštine grada Senja

Izvori bibliografskih podataka

Milan Grlović:

Album znamenitih Hrvata XIX st. (1898-1900)

Znameniti i zaslužni Hrvati te pomena vrijedna lica u hrvatskoj povijesti od 925.-1925. Enciklopedija Jugoslavije, JLZ, Zagreb, prvo izdanje Hrvatski biografski leksikon, JLZ, Zagreb, 1873, sv. I (slvoa: A – BI)

Antun Barac:

Književnost Istre i Hrvatskog primorja, MH, Rijeka. Zagreb, 1968, uredio Vinko Antić Jugoslavenski književni leksikon, Matica srpska, 1984.

Ivo Frangeš:

Povijest hrvatske književnosti, NZMH-Cankarjeva založba, Zagreb-Ljubljana, 1987. Dokumentarij Gradskog muzeja Senj (rukopis).

Sl. 75 – Učenci i profesori Senjske gimnazije učesnici općeg dačkog štrajka protiv Cuvaja ispred tvrđave Nehaj, travanj 1912.

MEN OF LETTERS AND JOURNALISTS-TEACHERS AND PUPILS OF THE CLASSICS-PROGRAM SECONDARY SCHOOL AT SENJ (AND OTHER PROTAGONISTS OF THE WRITTEN WORD AND CULTURAL WORKERS)

Senjska gimnazija-a well known classics-program secondary school at Senj (in modern usage the word »gimnazija« means a secondary school with a classical curriculum)-has given a very important contribution to Croatian and Yugoslav literature and culture, especially as an inspirational and effective factor in developing the cultural identity of the city of Senj and the surrounding countryside, first of all a part of the Croatian Littoral and the Lika region. Not a few of its teachers and pupils established a name for themselves in different areas of political, social and cultural life during the long struggle of the Croatian people to win its national freedom and defend its existence. This came into prominence particularly in literature and other areas of the written word, beginning with glagolitic priests and Pavao Ritter Vitezović to the rebellious and independent poetry of one of the greatest Croatian poets Silvije Strahimir Kranjčević as well as other distinguished Croatian writers born at Senj, and those protagonists of the written word who in the new situation acted also in a more finite period of time.

Sl. 76 – Članovi Kluba maturanata Senjske gimnazije na godišnjoj proslavi – susretu, tvrđava Nehaj